

Datum
2020-11-17
Adress
205 80 Malmö
Diarienummer
ASN-2020-13899

Yttrande

Till
Kommunstyrelsen

Remiss från Socialdepartementet - Införandet av en familjevecka påbörjas Ds 2020:24, STK-2020-1473

STK-2020-1473

Arbetsmarknads- och socialnämnden föreslås besluta att lämna följande yttrande:

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har berett Arbetsmarknads- och socialnämnden tillfälle att yttra sig angående remiss från Socialdepartementet – Införandet av en familjevecka påbörjas (Ds 2020:24).

I promemorian lämnas förslag till införande av en familjevecka, som ska ge förvärvsarbetande föräldrar rätt att vara lediga för att vårda ett barn mellan fyra och 16 år när det är lov, terminsuppehåll, studiedag för personalen eller motsvarande i den verksamhet enligt skollagen (2010:800) som barnet normalt deltar i. Föräldrar föreslås också kunna vara lediga för att delta i barns utvecklingssamtal. Som en följd av konjunkturnedgången som orsakats av coronapandemin lämnas tre förslag för hur införandet av reformen kan ske med tre olika förmånstider.

Arbetsmarknads- och socialnämnden ställer sig i huvudsak positiv till förslaget om familjevecka. Familjeveckan är en viktig investering i barnen och ger arbetande föräldrar bättre förutsättningar för att kombinera arbete och familjeliv. Samtidigt vill nämnden belysa att barn till föräldrar som står utanför arbetsmarknaden inte kommer att gynnas av förslaget och att det även kan finnas behov för föräldrar att vara lediga för att delta i utredning, stöd- och utbildningsinsatser kopplade till barnet som bedrivs inom ramen för socialtjänstens verksamhet.

Yttrande

Arbetsmarknads- och socialnämnden ställer sig positiv till förslaget att påbörja inrättandet av en familjevecka. Nämnden framför i ärendet ett antal synpunkter som bör belysas.

Nämndens bedömning utifrån familjeveckans uttalade syften

Arbetsmarknads- och socialnämnden ser familjeveckan som en viktig investering i barnen. Familjeveckan kommer generellt att vara av stort värde för arbetande föräldrar och ge dem förbättrade förutsättningar för att kombinera arbete och familjeliv. Störst betydelse kommer reformen sannolikt få för föräldrar med sämre möjligheter till inflytande över sin arbetstid, för föräldrar som saknar möjlighet att spara föräldrapenningdagar och för ensamstående föräldrar med ensam vårdnad. Nämnden ser att rätten till ledighet och ersättning för förlorad arbetsinkomst är särskilt värdefull för dessa grupper och deras barn.

Arbetsmarknads- och socialnämnden ställer sig positiv till att dagarna med föräldradagspenning delas mellan vårdnadshavarna och inte kan överlåtas mellan föräldrarna. Det bidrar till ett mer jämställt föräldraskap och främjar barnets rätt till mer tid med båda föräldrarna. Likaså är förslaget att föräldrar med ensam vårdnad ska tilldelas samtliga dagar bra då det ger deras barn samma möjlighet till ledighet med sina föräldrar som barn med två vårdnadshavare har. Att föräldrar med ensam vårdnad ska ha möjlighet att avstå dagar till barnets andra biologiska förälder eller till vad som likställs med en förälder som exempelvis förälders make/maka eller sambo möjliggör att barnen kan vara lediga även när det är svårt för en förälder med ensam vårdnad att själv ta ut samtliga dagar med föräldradagspenning.

Ett av de uttalade syftena med familjeveckan är att främja minskat deltidsarbete. Arbetsmarknads- och socialnämnden delar inte bedömningen att familjeveckan kommer att gynna heltidsarbete i någon större utsträckning, då erfarenheten är att föräldrar oftast går ner i arbetstid för att kunna arbeta kortare dagar. Familjeveckan kompenserar inte för det behovet.

Promemorians tre förslag till förmånstider

I promemorians lämnas tre alternativa förslag för hur införandet av familjeveckan kan ske. De tre förslagen innebär en möjlighet för föräldrar med gemensam vårdnad att använda antingen högst tre dagar, högst två dagar eller högst en dag med familjedagspenning vardera per kalenderår. För en förälder med ensam vårdnad innebär förslagen antingen högst sex dagar, högst fyra dagar eller högst två dagar med familjedagspenning per kalenderår.

Nämnden delar i stort konsekvensbeskrivningen i promemorian där det konstateras att ett införande av familjeveckan med kortare förmånstid leder till att reformens positiva effekter begränsas. Samtidigt innebär ett införande med den kortaste förmånstiden ändå en förbättring som leder till ökad flexibilitet och möjlighet till ledighet för familjer jämfört med idag.

Arbetsmarknads- och socialnämndens bedömning utifrån ett arbetsgivarperspektiv

Nämnden bedömer att rätten till familjedagspenning kan bidra till en bättre balans mellan arbetsliv och familjeliv för många av arbetsmarknads- och socialförvaltningens medarbetare och är positiv utifrån ett återhämtningsperspektiv.

Genom att förvaltningens medarbetare som har barn i det aktuella åldersspannet kommer att vara lediga ett antal dagar per år med familjedagspenning minskar antalet arbetade timmar och därmed förvaltningens lönekostnader. Beroende på hur många dagar med familjedagspenning som kommer att införas och den lokala personalsammansättningen, kan enskilda verksamheter komma att behöva utöka sin bemanning generellt eller tillfälligt under perioder när många föräldrar väljer att vara lediga med familjedagspenning. En befarad konsekvens av att föräldrar får rätt till att vårda sina barn i samband med skollov är att det kan bli svårare för övriga anställda att vara lediga vid till exempel populära helger eller under vissa perioder under sommaren, om arbetsplatsen kräver en viss grundbemanning.

Arbetsmarknads- och socialnämnden bedömer inte att införandet av familjeveckan kommer att leda till något större administrativt merarbete. Malmö stad har ett väl utvecklat HR-system som lätt kan anpassas till nya typer av ledigheter. Dessutom ansvarar inte Malmö stad, utan Försäkringskassan för kontrollen av att familjedagspenningen utbetalas för avsett ändamål.

Föräldrar och barn som inte omfattas av familjeveckan

Familjedagspenning kommer endast att lämnas till förvärvsarbetande föräldrar som avstår från arbete för att vårda ett barn. Det innebär att inte samtliga barn kommer att gynnas av reformen. I promemorian görs uppskattningen att år 2022 kommer föräldrarna till 84 procent av barnen i åldersgruppen fyra till 16 år att vara berättigade till familjedagspenning.

Malmö stad har en hög arbetslöshet i förhållande till riksgenomsnittet och många barn i Malmö har föräldrar som står utanför arbetsmarknaden. Ur ett barnrättsperspektiv ser arbetsmarknads- och socialförvaltningen det som problematiskt att barn vars föräldrar inte arbetar och som till exempel deltar i arbetsmarknadspolitiska program eller studerar på heltid inte får samma möjlighet till mer tid med sina föräldrar och till ledighet från förskola och fritids vid lov och studie/planeringsdagar. För dessa föräldrar ges heller inte möjlighet att på motsvarande sätt som arbetande föräldrar få vara lediga för att delta i utvecklingssamtal.

Behov av ledighet vid utredning, stöd- och utbildningsinsatser som bedrivs inom ramen för socialtjänsten

Familjedagspenning föreslås kunna utbetalas vid lov, terminsuppehåll, studiedag samt vid utvecklingssamtal kopplat till den verksamhet som bedrivs enligt skollagen (2010:800) som barnet normalt deltar i. Arbetsmarknads- och socialnämnden vill uppmärksamma att det också kan finnas behov hos föräldrar av att vara berättigade till ledighet med ersättning för att kunna delta i utredning, stöd- och utbildningsinsatser kopplade till barnet som bedrivs inom ramen för socialtjänstens verksamhet. Föräldrars deltagande kan utgöra en viktig investering i dessa barns vidare utveckling.

Ordförande

.....

Sedat Arif

Förvaltningsdirektör

Britt-Marie Pettersson

[Här anger du om det finns reservationer/särskilda yttranden]